

”Nära till beslut. Koncentration och stimulans.”

Om KKN och kulturutövares tankar om att leva och verka i Edeforsbygden

KKN - Kulturella och kreativa näringar

De kulturella och kreativa näringarna (KKN) är viktiga för bredden och diversifieringen av Norrbottens näringsliv. Professionella kulturskapare som bor och verkar här skapar näring, attraktiva livsmiljöer och livskvaliteter som gynnar boende och besökare. Region Norrbottens uppgift är att på olika sätt främja förutsättningarna för professionella kulturskapare.

Vad är då KKN? Uttrycket utgår från en konstnärlig kärna och /eller ett kulturellt uttryck i företagandet. Näringarna är flera och vissa aktörer baserar sina verksamheter på kommersiella intäkter, andra genom offentliga medel medan en del kombinerar olika typer av intäkter. Fältet växer och förändras snabbt, nya tjänster, produkter och företag utvecklas och nya delbranscher uppstår. I Regional agenda för KKN i Norrbotten 2018 -2021 ses KKN som bestående av arkitektur, bildkonst, media, kommunikation (webb/app/3D/VR/AR), design (kläder, smycken, grafisk form, hantverk/slöjd), foto, film/tv, litteratur, musik/ljud, press, scenkonst, spel/gamification och turism/besöksnäring. KKN bidrog med ca 3 procent till BNP åren 2010-15 och skapar fler värden än vad som är mätbart. Genom KKN utvecklas näringslivet och samhället, och attraktionskraft skapas. Idag utgör digitala kulturprodukter den överlägset största inkomstkällan i den globala digitala ekonomin. De kulturella och kreativa företagen i Sverige noterar nära dubbelt så mycket export som genomsnittet av landets företag och är mer innovativa än genomsnittet. (Culture times- The First Global Map of Cultural and Creative Industries). Vid sidan av basnäringen i Norrbotten har turism och besöksnäring vuxit fram. Swedish Lapland är idag en av Europas snabbast växande turistdestinationer.

Några kärnbudskap i den regionala agendan utgörs av:

Utmaningar

- Åldrande befolkning, smal näringslivsstruktur i behov av diversifiering.
- För utövare är det ofta svårt att passa in i de regelverk som präglar det företagsfrämjande stödsystemet och de stöd som ska främja kulturens utveckling.
- Det råder brist på finansieringsmöjligheter med vidgad syn på innovation och ett inkluderande förhållningssätt, liksom kreativa miljöer för innovationsarbete.

Föreslagna åtgärder

- Finansiering: medel till pilotstudier och experiment, synliggöra olika slag stöd för KKN, medfinansiering av internationella program.
- Samverkan: öka samverkan mellan kultur-och näringsliv, akademi, KKN och andra näringar. Bygg starka nätverk. Underlätta för kreativa möten, lab och exportfrämjande insatser.

- Kunskap: öka kunskapen bland politiker, beslutsfattare, kultur- och näringslivfrämjare om KKNs påverkan på länets hållbara tillväxt.

Möjligheter

- Attraktiva livsmiljöer, innovationer, entreprenörskap.

Slöjd

- Region Norrbotten vill se fler platser som erbjuder rum för slöjd och skapande, inte minst för barn och unga. Kopplingen till hållbar utveckling och hälsa ses som stark.

Kulturutövare i Edeforsbygden

I projektet KulturNord skapades en enkät för att samla in erfarenheter och idéer från kulturutövare i Edeforsbygden. Syftet var att identifiera behov och tillvarata idéer för att stärka sektorn, och bidra till hållbart arbetsliv för enskilda utövare och ett utökat lokalt kulturutbud. Respondenterna var ett tjugotal verksamma inom musik, foto, skrivande, textil, konstpedagogik, inredning, film, kreamik, smide, kläddesign, slöjd och samisk mat och musik. Här följer en summering av svaren.

Ungefär hälften av de tillfrågade sade sig vara nöjda med sin grad av utövande, och hälften vill gärna växla upp och ägna sig mer åt sitt skapande. För att kunna göra det behövs såväl ekonomi som inre förändring, "krafttag", och kunder som är villiga att betala för produkterna/tjänsterna. Flera av de svarande har tidigare fått och söker kontinuerligt stöd från olika instanser som Bodens kommun (Ove Johansson), Boden event, Region Norrbotten, Sparbanken Nord, AF, Strukturum, Jokkmokk och Länsstyrelsen.

Tankarna om hur konst och kultur och kreativa näringar kan gynna Lule älvdal kan sammanfattas med att bygden blir mer attraktiv, varumärket stärks, att kultur och skapande ger glädje, välbefinnande och stolthet för bygden, genererar kunskap och nya produkter, och över huvud taget tillför en extra dimension.

"Konst, hantverk, trivsel, meditation behöver främjas, annars lämnar kvinnorna".

Andra talar om mångfalden och känslan av att bo på en "rik" plats, ett ökat socialt utbyte och en motvikt till urbaniseringen. Konst och kultur ger en mer vital samhällsdebatt, och leder till ökad förståelse mellan människor. Gemenskapen stärks och bygden blir mer intressant för besökare, vilket leder till ökade intäkter.

"Om den utövande kulturen också bejakar ett pedagogiskt och inkluderande förhållningssätt, där man får även unga människor att uttrycka sig på sina villkor, vinner man ytterligare värdefulla dimensioner."

Ett givande utbud och fritid är jätteviktigt, för alla åldrar. Utövarna får stärkt självkänsla och skapande och kulturaktiviteter gynnar integrationen.

Området blir attraktivt, människorna blir stärkta i sin identitet, känslan av ett meningsfullt liv här gör att fler vill bo kvar och även flytta hit. Det blir en positiv spiral. Kreativt och konstnärligt skapande ger välmående.

”Workshops i olika tekniker kan nog tilltala många.”

Att alla inte automatiskt är intresserade av att utöva och/eller uppleva skapande aktiviteter är emellertid viktigt att komma ihåg. ”Vissa har andra intressen, som friluftsliv. Det är viktigt att det finns alternativ och representation för fler.”

”Besökare vill, förutom att bo och uppleva, även handla. Till exempel lokalt hantverk.”

Sammanställning av enkätsvaren

Vilka är fördelarna för dig som kulturaktör/kreatör med att verka i Lule Älvdal?

- Nära till beslut, välvillig kommun.
- Bra samarbete med kommunen.
- Föreningar, vävstugor där en del frågor och möjligheter dryftas tillsammans med likasinnade.
- Billig hyra på ateljén, inga långa resor, kan jobba online.
- Naturen som inspiration. Treehotel och Arctic Bath som potentiella säljkanaler. Andra konsthantverkare som medarbetare och inspiratörer. Att bo i stödområde.
- Lätt att komma in i regionens nätverk och att inleda samarbeten. Människor är vana vid att resa längre sträckor.
- Det rika föreningslivet. Många är engagerade. Svartlå skola har tex kulturinriktning med musik och teater. Ger barn och unga en bra grund.
- Positiv inställning i bygden. Jag upplever att det finns en god inställning från Kulturförvaltningen och regionen till att jag som kulturaktör verkar i bygden. Lätt att få kontakt med filmkonsulent, kulturförvaltning, kulturenhet på regionen (tillskillnad mot tidigare ställen jag bott och verkat på)
- Det är en dynamisk bygd med många entreprenörer och människor som jobbar med projekt de är besjälade av. En levande och vacker landsbygd med relativ närhet till Boden, Luleå, Piteå erbjuder både lugn och koncentration och stimulans/inspiration och kontakter.
- En känsla av att allt är möjligt och att människor vill hjälpa varandra präglar bygden.
- Berikande plats som ger intryck och energi.
- En plats där jag och min familj har livskvalitet. Möjlighet att utöva mitt kulturintresse.
- Meningsfull del av kulturlivet i Harads med omkringliggande byar.
- Fantastiska möten med människor, unga som gamla, varje vecka.
- Nära kontakt med samtliga besökare och samarbetspartners.
- Trygg och vacker miljö.
- Upprätthålla landsbygdssbiblioteks viktiga roll i ett alltmer urbaniserat samhälle.

- Representation och tillgänglighet för barn i skolålder och äldre som inte har möjlighet att ta sig till storstäder för att tillgodose sitt informations- och litteraturbehov.

- Närheten, relationerna, människor har ett levande relation till sitt kulturarv.
- Att jag bor här och känner många andra hantverkare.
- Att det finns många andra i området med ett kulturellt engagemang.
- Jag bor här i nuläget (tillfälligt pga pandemin) och det hade varit härligt att få jobba med det man är bra på och brinner för.

Finns det några nackdelar? Vilka utmaningar ser du?

- Svårt nå ut till lokal publik.
- De långa sträckorna. Långt till kulturellt centrum som Umeå. Viktigt för utbyte och inspiration.
- Få personer i samma bransch. Litet utbud av inspirerande miljöer.
- Långt till grossister och mässor.
- Pandemin förstås men när den är över, hur får man folk att ta del av det utbud som finns?
- Det gamla talesättet ”Man blir sällan profet i sin egen hemstad” i kombination med Jantelagens inflytande påverkar möjligheten att få delar av våra invånare att offentligt våga uttrycka sig och att bejaka sina utövande talanger.
- Ledande och beslutande människor engagerar ofta rikskända kulturutövare framför lokala kulturarbetare, när man vill höja värdet på en begivenhet.
- Avstånden kan hindra delar av de samordningsvinster och samarbetsformer som annars skulle kunna berika kulturbranschen.
- Dålig internetuppkoppling. Lång resväg till eventuella samarbetspartners och uppdragsgivare som för mig finns främst i Stockholm och Luleå. Även ett möte/frukost/utbildning i Boden Business Park gör att det går en halv-hel arbetsdag. Kulturen blandas gång på gång ihop med fritid och ses inte som en näring. Svårt att hitta kompetenser som fotograf och redigerare få producenter (i hela Norrbotten).
- Klasskillnader och bristfällig integration finns också här. Det är ofta samma personer som anordnar och går på olika kulturevenemang. Kulturskapande och -upplevande behöver spridas mer. Det behöver finnas mer aktiviteter för barn, unga, nyanlända, men också för vuxna och äldre. Aktiviteter som riktar sig till alla åldrar. Ett kulturhus med bibliotek, konsthall, verkstäder, scen, umgängesytor mm skulle erbjuda ett naturligt nav för många olika grupper.
- Möjligen attityden från Luleå, Stockholm mm att mitt företag ligger långt bort och utanför händelsernas centrum. Medan jag hävdar att centrum är där människan finns och livet pågår, vilket det definitivt gör här med Treehotel, Arctic Bath, Storklinten och en mängd småföretag.
- Filialbibliotek på landsbygden ligger historiskt sett i utsatt position, med budgetar och neddragningar.
- Det är svårt att nå ungdomar. Speciellt i Harads med omkringliggande byar eftersom barn över 13 måste resa till Boden eller Vuollerim för att gå skola.
- Med begränsad budget är det viktigt att pengarna går till goda syften och faller positivt ut för lokalsamhället.
- Jag ser inte så många nackdelar, har varit verksam så länge att mina nätverk är etablerade och jag får en tillräcklig mängd av uppdrag. Men å andra sidan har jag inte ambitionen att expandera mer än att jag håller mig själv med arbete just nu.
- Att hitta säljkanaler och säljställen, annat än några marknader under året.

- Ser inga nackdelar som har med platsen att göra. För mig är det snarare en fråga om tid att utvecklas på och kunna utveckla mitt eget hantverk. Men det har ju med studier att göra.
- Få personer här är beredda att betala för att till exempel få en kostym uppsydd.

Har du fått någon typ av stöd/rådgivning/finansiering från aktörer som AF, Almi, Go Business, Bodens kommun, Region Norrbotten, din branschorganisation el liknande?

- Boden event, BK, Region Norrbotten, Sparbanken Nord.
- Bodens kommun.
- Starta eget-kurs och starta eget-bidrag genom AF.
Nej, har inte sökt. (Tre personer svarade nej här.)
- Gick en starta eget-kurs när jag blev pensionär. Hade då helt andra planer än det jag sen bara snubblade över.
- Go Business. Företagsrådgivning från Ove i Boden.
- Inte här, men i Sörmland och Stockholm (AF, Almi, Strängnäs Nyföretagarcentrum). De råd jag fått har oftast utgått från tillverkningsföretagens logik och inte haft kunskap om kulturella näringars förutsättningar. Det har varit svårt att tillämpa innehållet i ALMI-kurser t ex. Mest användbar var kursen Entreprenörskap för manusförfattare som jag gick i Stockholm.
- Inledningsvis starta-eget-stöd oavsett vilken bransch jag är i, jag har deltagit i KKN-frukost på Ebenser i Luleå, deltagit i satsningar för kvinnliga företagare osv. Men som kategorin KKN-företag har jag nog bara ingått i någon referensgrupp i en kommunal undersökning tror jag.
- Mitt företag har funnits här i över 20 år och har lyckats överleva, utvecklas och hitta vägar till inspiration och uppdrag inom olika typer av skrivande. Det jag kan sakna är tid, råd och möjlighet att utveckla mitt fria skrivande, inte bara skriva på uppdrag av andra. Ett författarstöd motsvarande till exempel stämpelersättning för att kunna avsätta viss tid för eget skrivande parallellt med andra uppdrag eller under en period på året skulle öppna nya möjligheter att ta tag i idéer och drömmar som läggs i byrålådan för att lön ska in och jobb göras.
- Nej. Vet helt enkelt inte vem man kan vända sig till och vad man kan få ut av det, samt att jag har jobbat utomlands tidigare.
- Kommunen men i allra högsta grad påverkas mitt arbete av biblioteken i norrbotten och närmare Bodens stadsbibliotek som filialen hör till. De flesta idéer bollas med kollegor och budgeten kommer även härifrån.
- Jag har tagit hjälp av näringsbolaget Strukturum i Jokkmokk två gånger under de senaste två åren för affärsrådgivning. Har kontakt med länsstyrelsen nu för en eventuell satsning inom mat.
- Kanske kommunen för länge sedan.

Vad skulle förbättra dina möjligheter att verka här och utvecklas professionellt?

- Portal där allt av kultur ingår i kommunen/regionen. Översikt över eventen. Man ska kunna boka där och köpa biljetter.
- Träffa och eventuellt samarbeta med likasinnade som också jobbar med konsthantverk.
- Det jag saknar är flera saker: Mötesplatser för kreativa människor där visioner, tankar och planerade händelser stöts och blöts.
- En sådan mötesplats kan i den bästa av världar mångdubbla samarbeten mellan olika Kulturarbetare och även rejält förädla de olika Kulturellerade händelserna i vår region. Att som Kulturarbetare få ses

och dryfta sina tankar med likasinnade stärker, rätt hanterat, alla deltagande människor i både självförtroende, idériokedom och energi.

- Jag saknar också en samlande portal/arena/site för marknadsföring av allt som faktiskt sker i vår region. Och då tänker jag ett sökfilter för respektive kommun men också ett mer övergripande regionalt kalendarium. Det förekommer mängder av spännande händelser i vår region men min upplevelse är dels att Kulturarbetare är relativt otränade i marknadsföring men också att nuvarande marknadsföringskanaler inte är så samlade att det är görligt att hyfsat snabbt skaffa sig en vettig överblick.
- Vet ej. Man kan alltid utvecklas men tiden rinner iväg. Jag är 76 och har hela tiden roligt med det jag gör. Det räcker kanske.
- Bra internet som håller för att skicka stora filer och som går att lita på vid digitala möten och sändningar. Idag skulle jag inte sända live.
- Att kommunen visar att kulturen är viktig, inte bara de i kulturförvaltningen.
- Om jag blev mer folklig.
- Att få uppdrag där min specifika kompetens tas i anspråk. Om varje by hade en kulturskola och anordnade kulturaktiviteter skulle flera kulturskapare som bor och verkar här kunna engageras på ett naturligt sätt. Särskilda stöd för idéutveckling skulle vara bra för mig som utvecklar berättelser, vilket kräver mycket research och förarbete.
- Fortsätta på filmspåret, flera filmproduktioner har talat varmt om Edeforsbygden som inspelningsplats. Bygga en "location med flyt" så fler filmer spelas in här, kanske upprätta en lokal lista med förmågor, fastigheter, statister och företag som vill samarbeta med filmproduktioner så att det är lätt för en platsansvarig, producent, scenograf osv, att hitta det de söker. Aktivt sälja in Edeforsbygden till filmproduktioner – om nu bygden vill ha mer film gjord här. En tjänst hos servicepunkten skulle kunna vara att erbjuda filmbolag service och lokalkännedom (som dom ändå blir men hitta ett sätt att få lite betalt för det).
- Även fånga upp det stora musikintresset som finns hos många unga i bygden – många härifrån väljer estetprogrammet till exempel. Men vart tar de vägen sen? Vanliga yrken men släpper musiken många gånger. Fånga upp till exempel Olle Lindström som bor i Svartlå och har fortsatt som musiker. Kan och vill han vara en inspiration för ännu yngre i bygden? Tror han ingår i Norrbotten Big Band. Kan vi hitta något samarbete med dom? Barnkör? Barnteater? Vet att det har funnits stort intresse bland barn och unga men för få ledare och för lite tid för barnteatergrupper till exempel Kirri Bergdahl på Svartlå skola är sångpedagog (tror jag), lär ut en mängd instrument och ger sånglektioner. Fast privat och främst ideellt. Också en förmåga som hade kunnat bli en tjänst. Vi har 2 unga nyutbildade barnskötare som är aktiva i Haradsrevyn som kanske hade kunnat fångas upp om de har tid och lust att göra något när deras barn (som ännu är små) växer upp.
- Barnteater FÖR barn, är något Haradsrevyn har pratat om många gånger, som sommarteater i Boden eller på Laxholmen.
- Ett gemensamt utställnings-/försäljningsställe, gärna kollektivägt.
- Tydliga samarbetspartners skulle främja relevanta och roliga evenemang.
- Längre öppettider.
- Filialen blir ett skolbibliotek.
- Större och mer central bibliotekslokal hade främjat synligheten.
- Ett samlat museum, bibliotek, konsthall, teater och film/bio effektiviserar, moderniserar och främjar ett rikt kulturliv.

- Pension... ☺
- Min livssituation, annars tror jag det mesta finns. Kanske något hantverksnätverk?
- Rätt kunder, kontakt med uppdragsgivare eller att jobba för ett företag som ger utmaningar.

Hur kan förutsättningarna för aktörer inom KKN förbättras i området?

- Nå ut till städerna och Jokkmokk.
- En samordnare.
- Projekt som glashytta med mera. Hantverksvecka i ex Svartlå. Prova på-tillfällen.
- Jag tror att man behöver "sjösätta" projekt/funktioner liknande mina resonemang från fråga 4.
- Öka status för KKN aktörer. Lyfta fram deras arbeten i olika sammanhang. Samarbeta med besöksnäringen, men visa på att kulturen behövs för sin egen skull.
- Erbjud Kulturskola och kulturaktiviteter på hög nivå. Skapa ett forum som tillhandahåller professionell coaching och rådgivning för personer inom KKN. Erbjud kurser och/handledning i hur man söker projektstöd och driver projekt på ett hållbart och framgångsrikt sätt. Använd lokala kreatörer som lärare och handledare i integrationsprojekt mm.
- Skapa residensprogram så att nya kulturskapare kommer hit. De kan hålla workshops och föreläsa, samtidigt som de kan ställa ut, ge konsert osv.
- Boden skulle kunna anställa en person som söker EU-medel för kulturprojekt i kommunen, och även bli mottagningskommun för förföljda kulturskapare från olika länder. Det skulle tillföra ny kompetens och nya perspektiv.
- Att besöksnäringarna skulle integrera kulturella och kreativa näringar lite mer.
- Svår fråga för någon som jobbat kort tid men att fler flyttar hit. Fler jobb, skola (högskola, återinrätta högstadiet).
Enkäter inom Harads med omkringliggande byar med vad människor saknar. (Tydligare riktlinjer)
- Det borde gå att söka pengar för individer som vill utöva kultur i specifika områden.
- Lokalpolitiker måste se kulturbranschen som en riktig näring som bidrar och skapar sysselsättning.
- En plattform för att sälja olika hantverk. Nätverkande.
- Kanske någon nationell gemensam säljkanal? För de som har hantverk i bygden. Produktionen kan ju då i och för sig bli ett problem om man inte tillverkar så mycket.
- Nätverkande, plattform för försäljning till ett överkomligt pris.

Om du är verksam som kombinator eller har skapande verksamhet som hobby, skulle du vilja växla upp ditt utövande?

6 av 15 besvarade frågan. Tre av dessa svarade ja.

Om du svarat ja, vad skulle det ge dig?

- Skriva, musicera.
- Glädje och tillfredsställelse att göra det man tycker om i större utsträckning.
- Ytterligare ett ben att stå på och möjligheten att ägna mig åt det jag tycker om.

Vad skulle vara till hjälp för att du skulle kunna ägna dig mer åt ditt skapande?

- Ekonomi.
- Inre resa, inre krafttag.
- Kunder som är beredda att betala för det jag erbjuder.
- Fler längre uppdrag hade gett en mindre intensiv arbetsbelastning och det hade varit skönt.

Om du svarat nej, vad är skälet?

- I dagsläget är jag inte beredd att utsätta min familj för en så pass osäker och krävande ekonomisk situation. Jag var egenföretagare i tre år, för snart 20 år sedan, och inser att den energi och det ständiga jagandet av uppdrag företaget krävde var svårt att hantera både fysiskt och mentalt.
- Jag hinner inte mer än det jag redan har avsättning för.
- Är 71! Skulle jag fått frågan för 25 år sen hade jag svarat ja.

På vilka sätt tror du att konstnärligt skapande och KKN kan gynna Lule Älvdal?

- Gör bygden mer attraktiv och stärker byns varumärke.
- Skapa glädje, positivism och stolthet för bygden.
- Det kan bidra till att personer utefter Lule Älvdal får möjlighet att träffas och utbyta och utveckla tankar kring konstnärligt skapande i olika former. Dessutom sprida kunskap och alster i älv dalen.
- Det ger en extra dimension. Konst, hantverk, trivsel, meditation behöver främjas, annars lämnar kvinnorna.
- Ju större mångfald desto attraktivare bygd.
- Stor fråga... Det jag kommer på nu är: Regionens Identitet och självbild, känslan av att bo på en "rik" plats, ökade sociala utbyten (lite svårt nu i pandemi-tider dock), långsammare hastighet på urbaniseringen, rikare och mer levande samhällsdebatt, en generellt sett bredare och mer dynamisk samhällssyn bland alla invånare i regionen.
- Om den utövande kulturen också bejakar ett pedagogiskt och inkluderande förhållningssätt, där man får även unga människor att uttrycka sig på sina villkor, vinner man ytterligare värdefulla dimensioner.
- På alla sätt. Betyder mycket för den skapande personen. Finns det kultur vill folk bo där.
- Mer attraktiv plats att leva på, ökad livskvalitet, ökad psykisk hälsa, bättre samanhållning, mer gemenskap, fler besökare utifrån, ökade intäkter till bygden.
- Genom att erbjuda skönhet, fascination, underhållning, manifesteras bygdens särart.
- Påverka folkhälsan positivt, stimulera till kreativitet och dialog i samhället. Besöksnäringen skulle självklart gynnas av att det händer intressanta saker här inom kulturområdet.

- Massor! Jag VET att ungdomar har flyttat hem till byn igen för att vara med i revyn t ex. Att det finns givande utbud och fritid är jätteviktigt, för alla åldrar. Har själv som ungdomsledare i Haradsrevyn sett barn växa enormt på bara några dagar, och fått en självkänsla, applåder och självbild som jag hoppas de bär med sig hela livet. Även suveränt för integration.
- Även om vi inte själva har tid och ork att göra allt så kan vi vara en motor till att andra professionella kommer hit. Alternativt hitta en lönsamhet i det så att man kan jobba mer med skapande kultur på arbetstid och inte bara som hobby. Många gånger faller t ex Haradsrevyns förfrågningar på att de flesta jobbar dagtid/inte vill offra sina semesterdagar/har högsäsong i jobbet som försvårar att delta i tidskrävande kulturinsatser på fritiden.
- Ju bredare utbud vi kan erbjuda desto bättre. Besökare vill, förutom att bo och uppleva, även handla. T ex lokalt hantverk.
- Det uppenbara är väl kanske att vi mår bra av att vara kreativa.
- Jag tror att alla inte deltar i de uppenbara aktiviteter som erbjuds i mindre samhällen. Exv. Friluftsliv. Det måste finnas alternativ och representation för fler.
- Det blir attraktivt att vilja bo och verka i Lule Älvdal för människor som annars kanske väljer att bo i storstäder.
- Området blir attraktivt, människorna blir stärkta i sin identitet, känslan av ett meningsfullt liv här gör att fler vill bo kvar. Det blir en positiv spiral.
- Kreativt och konstnärligt skapande ger välmående. Workshops i olika tekniker kan nog tilltala många.
- Det gynnar ju alltid den bygd de befinner sig i, speciellt kanske inom besöksnäringen men även för den inhemska befolkningen typ genom kreativa dagar man kan medverka i.
- Det skulle gynna turismen.

Vad skulle du själv vilja göra och uppleva som boende när det gäller kultur?

Som besökare?

- Se bra teater, film och konserter.
- Sommartheater, konserter, gärna på en vacker utomhusscen.
- En lokal där skapande personer som hemma ägnar sig åt skapandet i olika former kan mötas. Det finns idag olika lokaler som stor del av tiden står oanvända.
- Att göra det trevligt på de olika ställena. Se film i november i stället för när solen kommer. Låta vädret avgöra aktiviteterna. På vårvintern måste man ut. Allt med kultur har med relationer och möten att göra IRL. Normala år finns det ju teater, konserter, föreläsningar. Frukost för kvinnliga företagare. Det kniviga är att det hänger på var och en inte så många som kan bytas av.
- Musikcafé. Inspirationskvällar där någon visar sitt hantverk. Konstutställningar. Teater. Bio.
- Jag själv uppskattar främst genuina och passionerade uttryck oavsett uttrycksform. Att dessutom få uppleva dynamiken där människor i alla åldrar både bidrar och upplever samtidigt är möten som skapar framtidstro.
- Gå i kyrkan, teater, musik, revy, Laxholmen.
- Av utbudet som finns idag: Film- och visfestival. slöjdbutiken på Laxholmen.
- Uppleva natur och matkultur, höra musik i kyrka och på scen, ta del av sommartheater, spännande utställningar, installationer, utomhusskulptur, poesi, dans, film mm.
- Vis- och filmfestival också förstås. Jag skulle gärna besöka bygden som gästande konstnär och verka här en tid (residens), eller gå en kurs i t ex skrivande, måleri, foto, etc.
- Se konst, teater, sång och musik. Även uppleva matkultur.

- Konserter, utställningar till exempel.
- Gå på teater, se bio, se föreläsningar, måla/rita, skriva/läsa .
- Äta gott, se vackra platser, sångframträdanden, möta människor.
- Aktiviteter som är enkla att ta del av och innehåller hållbara och autentiska upplevelser.
- Jag skulle gärna prova på något jag är intresserad av, som nybörjare eller lära mig mera.
- Jag skulle nog vilja uppleva livet här uppe i norr, närheten till naturen, den ljusa sommaren och den trolska vintern, friluftsliv, hantverk.
- Mer marknader, event, helg-eller kvällskurser.

Vad skulle du vilja bidra med som kulturaktör/kreatör?

- Lite av varje.
- Kvalitet, återvinning, upcycling-kurser.
- Jag bidrar redan idag på olika sätt men är gärna med och bidrar i fler arrangemang.
- Ögonfröjd.
- Jag har själv främst arbetat inom musik- och dramautövandet men är gärna med och bollar tankar inom den utövande Kulturen på alla plan.
- Jag gör mina Edeforsvantar och Arctic Bath-vantar. Är engagerad i Svartlå missionskyrka och Edefors hembygdsförening.
- Genom att driva Kultur Nord och att fortsätta verka i närmiljön.
- Ordna utställningar, event, filmvisningar, handleda i skrivande mm.
- Bidrar redan idag med en del av Haradsrevyns texter och idéer och var en av grundarna till revyn (fast ideellt och privat, inte genom mitt företag). Kontakter, positivt sinne och en vilja att se möjligheter är kanske också en förmåga jag kan bidra med 😊.
- Förutom som informations- och litteraturförmedlare vill jag erbjuda relevanta författar och-/eller föreläsningar om andra intressanta ämnen, konstutställningar/konstkurser, skrivarkurser.
- Upplevelser för små grupper, gärna bara ett fåtal personer som äter och upplever.
- Känner att jag varken har tid eller ork för något mer i nuläget, men det kan ju ändras.
- Just nu vill jag bidra genom att få barnen att uppskatta hantverk och få dem att uppleva detta som lärare i de skolor som jag jobbar i.

Övriga tankar/idéer?

- Näringslivsgalan i Bodens kommun bör även ska ha ett KKN pris.
- Ett kulturstipendium i Lule älvdal behövs.
- Bygg ut kulturverksamheten för barn.
- Ett riktigt fint kulturhus med galleri, fik, bibliotek, arbetsrum, mötesrum, filmrum, scen och ett kulturhälsotorg där alla kan prova på olika uttrycksformer vore toppen. Låt byggnaden ritas av en riktigt duktig arkitekt så att den blir ett besöksmål.
- Gör ett kulturhus för barn, gärna i form av ett trädhus!
- Anlita lokala utövare som handledare.
- Ta emot skyddssökande konstnärer och erbjud dem vistelse och arbetslokal. Använd kultur som integrationsverktyg på bred front.
- I samarbete med Bodens kommun borde vi ha ett kulturellt residens i Harads. Unikt boende med tid att arbeta i en rofylld miljö.

- "Lokalpolitiker måste se kulturbranschen som en riktig näring som bidrar och skapar sysselsättning."
- Att utöva och ta del av kultur - Intervjuer med asylsökande

Social integration is one of the most important issues concerning immigrants and destination societies. Challenging all difficulties they have passed, newcomers are doubting whether they are welcome to the new society or not. The society which they have no information about at the beginning. To integrate into this society asylum seekers must face their fears and doubts of misunderstanding and misbehaving. This part addresses how integration can be benefited by culture and creativity among asylum seeker. To find out the importance of cultural activities, six questions were formulated and asked of six of the asylum seekers including three men and three women living in Harads.

Here are the questions:

1. Do you practice any craft or art form? If yes which?
2. What are the conditions for you to practice this?
3. What activities have you been part of as a consumer (film, photography, visual arts, music, literature, theater, handicrafts, etc.)? What does it mean to you?
4. Would you like to participate in Swedish teaching that used different cultural expressions and where you got to create yourself?
5. If you are a practitioner of arts / crafts, you would like to hold a workshop for other participants?
6. What would be good creative activities for children and adults to do together?

Question number one: art or skills

The answer of this questions varies from cooking, butchering, hairdressing, writing, confectionery, wall-painting. Two of the participants had no answer to this question.

Question number two: the conditions

This question relates to the previous one, so to answer they have mentioned the tools they need for each of the crafts or arts they have said above. For instance one said that to cook, cooking apparatus and ingredience is needed but to write along with pen and paper a quiet atmosphere is required in which man can be inspired to write. Another participant also mentioned that to cook cakes and sweets she needs a quiet place especially for sweets.

Question number three: cultural activities

They all have participated in various activities that have been performed for them. These activities include doing sport, swimming, playing volleyball, cooking different countries' food, doing handcraft, knitting, språkcafé, and Swedish classes. The most important part of this question is the second part which we asked the participants what the meaning of these activities is for each of them. As most of the asylum seekers cooperating with us in this study are from African or Asian countries, their lifestyle is distinctive, they all enjoy social life with a lot of people around them. Therefore activities like cooking and eating together with others, going to språkcafé or knitting even with Swedish people gave them a feeling like home. One of our participant has said that eating with a group of people feels like home as her mother used to have such a fest every week. For another one knitting has been like expressing of her inner thoughts. Almost all agreed that taking part in Swedish classes were an advantage. One said that it is easier to learn in the group rather than studying alone.

He continues that språkcafé was a good opportunity for him to meet new people and interact with different people from different countries. Sport activities also have influenced them both physically and mentally, they admitted that they were more energetic and happier when they could play any kind of sport and this meant a lot to them because they could see that effect on their family lives as well.

Question number four: Swedish practice

All the participants have said 'Yes' to this question. They look at the language as their biggest obstacle in the way of socializing. To surmount this obstacle they need to take part in routine and organized classes in which they learn language system along with social system. One of the participants have mentioned that they used to have classes in which Swedish rules and regulation were taught and it seemed very useful and practical.

Question number five: holding a workshop

Only two of participants have answered 'Yes' to this question. Which means only two out of six are willing to have a workshop and teach their art or skill to the others. The four remained believed that they are not perfect enough to teach the others. It is more personal for them and their families.

Question number six: creative activities with children

They have suggested different activities which involves both physical and mental health of the children such as swimming, drawing and coloring, playing in playground, playing volleyball, creating different things with Legos or blocks, snowman making, snow sport, snowball game and martial arts. As families here are apart from their relatives, their children feel lonelier than the others, so most of the time parents prefer to take part in the activities in which children can enjoy the same. In terms of gender no specific distinction is appeared.